

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.II.20.251/2016/3. szám

A Debreceni Ítéltábla dr. Hegyeshalmi Zoltán ügyvéd ügyintézője mellett a Hegyeshalmi Ügyvédi Iroda (cím) által képviselt felperes neve (cím) felperesnek - dr. Vajda Sándor ügyvéd (cím) által képviselt I.rendű alperes neve (cím) I. rendű, II.rendű alperes neve (cím) II. rendű, III.rendű alperes neve (cím) III. rendű, IV.rendű alperes neve (cím) IV. rendű alperesek ellen adásvételi szerződések hatálytalanságának megállapítása iránt indított perében a Miskolci Törvényszék 10.P.21.275/2015/26. sorszámú ítélete ellen az alperesek 28. sorszám alatt előterjesztett fellebbezése folytán meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét azzal hagyja helyben, hogy a 6 936 000 (Hatmilliókilencszázharminchatezer) forint illetéket az I., a II. és a IV. rendű alperes egyetemlegesen 5 964 960 (Ötmillió-kilencszázhatvannégyezer-kilencszázhatvan) forint, a II., a III. és a IV. rendű alperes egyetemlegesen 971 040 (Kilencszázhatvennégyezer-negyven) forint erejéig köteles megfizetni.

A felperesnek 15 nap alatt az I., a II. és a IV. rendű alperes egyetemlegesen 205 875 (Kettőszázöttezer-nyolcszázhatvenöt) forint általános forgalmi adót tartalmazó 968 375 (Kilencszázhatvannyolcezer-háromszázhatvenöt) forint, a II., a III. és a IV. rendű alperes egyetemlegesen 34 425 (Harmincnégyezer-négy százhuszonöt) forint általános forgalmi adót tartalmazó 161 925 (Egyszázhatvanegyezer-kilencszázhuszonöt) forint fellebbezési költséget köteles megfizetni. Az állam javára a lakóhelye szerinti adó- és vámigazgatóság felhívásában megjelölt módon és számlára az I., a II. és a IV. rendű alperes egyetemlegesen 2 150 000 (Kettőmillió-egyszázötvenezer) forint, a II., a III. és a IV. rendű alperes egyetemlegesen 350 000 (Háromszázötvenezer) forint meg nem fizetett fellebbezési illetéket köteles megtéríteni.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

A felperes a **gazdasági társaság** (a továbbiakban: bt.) részére 2002. január 23-án 18 500 000 forint kölcsönt nyújtott, a bt. **m.-i** kastélyingatlanára a követelés biztosítékeként jelzálogjogot alapítottak. A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság a 10.P.20.579/2004/17. sorszámú, 2005. december 10-én hozott ítéletében kötelezte a bt-t a felperes javára 18 500 000 forint, ennek 2002. december 1-jétől esedékes késedelmi kamatai, és 750 000 forint perköltség megfizetésére. Úgy rendelkezett, hogy amennyiben a felperes követelése a bt-től nem hajtható be, **D. J.** és a II. rendű alperes, mint a bt. beltartozói, egyetemlegesen kötelesek fizetésre. A Debreceni Ítéltábla Pf.II.20.281/2006/3. sorszámú ítéletében az elsőfokú ítélet fellebbezett részét helybenhagyta.

A bt. ellen 'önálló bírósági végrehajtó neve' önálló bírósági végrehajtó előtt 0212.V.0549/2006. szám alatt folyamatban lévő végrehajtási eljárásban a kastélyingatlant a felperes 15 500 000 forint fele becsértéken, a követelése beszámításával átvette. A végrehajtás behajthatatlanság miatt 2013. augusztus 11. óta szünetel, ekkor a tartozás 52 767 788 forint volt. A felperes a kastélyingatlant 2012. október 30-án 12 240 000 forintért értékesítette.

A II. rendű alperes ellen 0212.V.953/2007. szám alatt folyamatban lévő végrehajtási eljárás behajthatatlanság miatt 2013. augusztus 11. óta szintén szünetel. A végrehajtandó követelés 2015. október 5-én 62 260 479 forint volt.

Az I-III. rendű alperesek 1998. óta szoros, családi jellegű kapcsolatban állnak. A III. rendű alperes élettársa a II. rendű alperes testvérének, **D. Sz.-nak**. Az I. és a II. rendű alperesek házastársak, az első gyermekük 2006. szeptemberben született. A II. rendű alperes 2005. október 3-án az I. rendű alperesnek ajándékozta az **e.-i xx02/2** helyrajzi számú ingatlan 60/151 tulajdoni illetőségét.

A II. rendű alperes 2005. június 2-án kötött adásvételi szerződésekkel az **e.-i xx57/6** helyrajzi számú ingatlanát az I. rendű alperesnek, az **e.-i xx57/7** helyrajzi számú ingatlanát a III. rendű alperesnek értékesítette, mindkét esetben 2 500 000 forint vételáron. A két ingatlant a **D. Sz.** adóssal szembeni követelés biztosítására a **Bank** javára 5 003 670 forint és járulékai erejéig jelzálogjog, 2007. június 30-ig vételi jog terhelte.

2007. szeptember 10-én, a végrehajtás megindításakor fennállott, a 2005. évi állapotra vonatkoztatott forgalmi értéke a **xx57/6** helyrajzi számú ingatlannak 30 500 000 forint, a **xx57/7** helyrajzi számú ingatlannak 5 100 000 forint volt.

Az I. és a III. rendű alperes a két ingatlant a szerzéskori állapotban 2007. szeptember 24-én kötött adásvételi szerződéssel tehermentesen eladta a IV. rendű alperesnek ingatlanonként 2 750 000 forint vételár ellenében. Az ingatlanok **xx57/7** helyrajzi számon egyesítve lettek.

Az alperesek tudtak a II. rendű alperes kötelezettségéről, az ügyletek célja a felperes vele szembeni követelése fedezetének az elvonása volt.

Az ingatlanban lévő étterem üzemeltetője 2005-ben a **gazdasági társaság2** volt, azt az I-III. rendű alperes által, a II. rendű alperes ügyvezetése mellett 2007. szeptember 26-án alapított **gazdasági társaság3** vette át. A IV. rendű alperes szívességi használat jogcímén hozzájárult, hogy az ingatlanon a **gazdasági társaság3** székhelyet létesítsen. 2011-ben a IV. rendű alperes elleni végrehajtási eljárásban az ingatlanon 9 000 000 forintért árverési vétel jogcímen a **gazdasági társaság4** szerzett tulajdonjogot.

A felperes módosított kereseti kérelme az alperesek által 2005. június 2-án és 2007. szeptember 24-én kötött fedezetelvonó adásvételi szerződéseknek a relatív hatálytalansága következményeként arra irányult, hogy a bíróság kötelezze az I. és a IV. rendű alperest 30 500 000 forint, a III. és a IV. rendű alperest 5 100 000 forint megfizetésére.

Az alperesek az ellenkérelmükben a kereset elutasítását kérték. A felperes és a bt. kölcsönszerződésének a semmisségét, másodsorban 15 000 000 forint, már kiegyenlített kölcsön nyújtását állították. Hivatkoztak arra is, hogy a bt. felszámolási eljárásában a felperes a követelését nem jelentette be. Vitatták a szerző alperesek rosszhiszeműségét, a felperes rosszhiszeműségére hivatkoztak annak kapcsán, hogy a házastársa kültag a bt-ben.

Az elsőfokú bíróság az ítéletében megállapította, hogy az I-II. rendű, és a II-III. rendű alperesek 2005. június 2-án az e.-i xx57/6 és xx57/7 helyrajzi számú ingatlanra, illetve az I. és a III. rendű alperes IV. rendű alperessel 2007. szeptember 24-én kötött adásvételi szerződése a felperessel szemben hatálytalan. A felperes javára egyetemlegesen kötelezte az I. és a IV. rendű alperest 30 500 000 forint, a III. és a IV. rendű alperest 5 100 000 forint megfizetésére. Az I-IV. rendű alpereseket egyetemlegesen kötelezte a felperesnek 2 272 052 forint perköltség, az állam javára 6 936 000 forint illeték megfizetésére.

Az elsőfokú bíróság az ítéletének az indoklásában kitért a határozata eljárási előzményeként arra, hogy a Miskolci Törvényszék 10.P.22.513/2007/179. sorszámu, a keresetet elutasító ítéletét a Debreceni Ítéltábla Pf.II.20.710/2013/3. számú ítéletével helybenhagyta. A Kúria Pfv.VI.20.858/2014/3. számú végzésével a jogerős ítéletet és az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. A végzésében a Kúria megállapította, hogy az I-III. rendű alperesek 1998. óta szoros családi jellegű kapcsolatban állnak egymással. A felperes a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 203. § (2) bekezdésében foglalt vélelem hiányában is bizonyíthatta azt a tényt, hogy az I. rendű alperes tisztában volt azzal, hogy az általa kötött ügylet a felperes követelése fedezetének elvonására szolgál. Ez meg is történt a III. és a IV. rendű alperes vonatkozásában is. Az I., a III. és a IV. rendű alperesek a szerződéskötésük során rosszhiszeműnek minősültek. Az alperesek tudtak a II. rendű alperes kötelezettségeiről és az ügyletek célja a fedezetelvonás volt. A felperessel szemben mind a 2005-ben, mind a 2007-ben kötött szerződések fedezetelvonó jellegűek, hatálytalanok.

A Kúria útmutatása szerint az alperesek felelőssége a vagyontárgy értékéig terjedő mértékű egyetemleges helytállási kötelezettség. A fedezetet képező vagyontárgyat rosszhiszeműen továbbértékesítő személyek pénzbeli helytállási kötelezettsége csak arra a követelésre terjedhet ki, amely a felperesnek még nem térült meg. A felperes kára az az összeg, amely kastélyingatlan továbbértékesítésével, illetve a végrehajtási eljárások során nem térült meg. A Kúria útmutatása szerint az elsőfokú bíróságnak be kellett szereznie a banki kölcsönnek a 2005. június 2-án fennálló összegére vonatkozó kimutatást és vizsgálnia kellett, hogy a kifizetése kit terhelte, a tehermentesítés milyen forrásból történt meg. Figyelemmel arra, hogy a II. rendű alperes az ingatlanokat 2005-ben értékesítette, az alperesek helytállási kötelezettsége a 2005. évi állapotnak megfelelően állapítható meg. A felek kérelmére igazságügyi szakértőt kell kirendelni és bizonyítást kell lefolytatni az ingatlanok 2005. évi állapotának és 2007. évi értékének tisztázására többek között az építésügyi hatóság iratainak beszerzése útján. Ezt követően a szakértőnek meg kell állapítania, hogy a végrehajtási eljárás megindításakor, 2007. szeptemberében milyen forgalmi értéket képviseltek a perbeli ingatlanok külön az I. rendű és külön a III. rendű alperes vonatkozásában. Vizsgálni kell, hogy a felperesnek milyen összegű a meg nem térült követelése. E bizonyítás eredményére tekintettel lehet az ügyben a megadott szempontok figyelembevételével megalapozott döntést hozni. A Kúria szerint az I. és a III. rendű alperes helytállási kötelezettségének az összegét az általuk megvett ingatlanok vonatkozásában külön-külön kell megállapítani, ugyanakkor a IV. rendű alperes helytállási kötelezettsége az az összeg, amelyért az I. és a III. rendű alperes külön-külön köteles helytállni. Az I. és a IV. rendű alperes, valamint a bizonyítás eredményétől függően a III. és a IV. rendű alperes helytállási kötelezettsége egyetemleges.

Az elsőfokú bíróság indokai szerint a megismételt eljárásban a bizonyítást a Kúria útmutatása szerint kiegészítette, és a tényállást - a felperes fennálló követelését, a végrehajtási eljárásban megszerzett ingatlan eladási árát, az ingatlanok releváns időpontbeli értékét - annak megfelelően

állapította meg. A per adataiból levont következtetése szerint a szerző alperesek tudták azt, hogy a felperesnek a II. rendű alperessel szemben követelése áll fenn és a szerződésekkel a követelése kielégítési alapját elvonják. Az adásvételi szerződések megkötésének a célja kifejezetten a követelés fedezetének az elvonása volt.

Az elsőfokú bíróság megítélése szerint a per eldöntése szempontjából nem relevánsak az alperesek hivatkozásai a felperes házastársának bt-beli kultagságára, a bt. elleni felszámolási eljárásra, az ott kötött egyezség folytán a jelenlegi működésére, a felperes részéről a végrehajtási eljárásban a kastélyingatlan magasabb becsértéken történő átvételének a lehetőségére. A kölcsönszerződés érvényességét pedig a jelen perben nem vitathatták, arról és a felszámolási eljárással való összefüggéséről jogerős ítélet született.

Az elsőfokú bíróság a Ptk. 203. §-a és a Legfelsőbb Bíróság Polgári Kollégiuma által a fedezetelvonó szerződés egyes jogalkalmazási kérdéseiről nyilvánított 1/2011. (VI.15.) PK vélemény felhívásával a kereset alaposságáról foglalt állást. A szerződéskötéskor rosszhiszemű alperesek felelősségét az ingatlanok teljes értéke erejéig pénzbeli marasztalást eredményező módon állapította meg.

Az alpereseket a felperes perköltségének és a felmerült illetéknek a megfizetésére a Pp. 78. § (1) és a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján kötelezte.

Az alperesek a fellebbezésükben az elsőfokú ítélet megváltoztatását, a kereset elutasítását kérték. Az indokaik szerint az elsőfokú bíróság által feltárt tényállás hiányos, az ítélete jogszabálysértő, a bírói gyakorlattal ellentétes. Az elsőfokú eljárásban is felhozottakkal egyezően hivatkoztak arra, hogy a felperes bt-vel kötött kölcsönszerződése semmis, a bt. a szerződés megkötésekor felszámolás alatt állt, a felperes a hitelezői igényét a bt. felszámolási eljárásában a jogvesztő határidőben nem jelentette be, a felperes házastársa a felszámolási eljárásban kötött egyezség folytán jelenleg is működő bt. kultagja, a kölcsön 15 000 000 forint volt, a felperes részére 27 248 000 forint megfizetésre került, a felperes a végrehajtási eljárásban a kastélyingatlant magasabb becsértéken is átvehette volna, Vitatták a Kúriának a családi kapcsolatuk fennállására és szerzésük rosszhiszeműségére vonatkozó megállapításait is.

A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult. Érvei szerint a kölcsön tárgyában hozott jogerős ítélet res iudicata hatású, a Kúria iránymutatása szerint kiegészített bizonyítás eredményeként hozott elsőfokú ítélet megalapozott.

A fellebbezés nem alapos.

Az ítéletábra az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást ítélezése alapjául elfogadta, az érdemi döntésével és annak indokaival egyetértett. Annak szükségtelen megismétlését mellőzve a fellebbezésben is megismételt alperesi védekezést szolgáló érvek kapcsán mutat rá a következőkre:

A felperes kölcsön követelésének az érvényes létrejöttét, illetve az érvényesíthetőségét az alperesek a jelen perben nem teheték vita tárgyává. A felperes az igényét a kölcsönkötelelem kötelezettjével, és a kötelezett mögöttes felelőseivel szemben bírósági úton már korábban érvényesítette. A felperes kölcsönszerződésen alapuló követeléséről a bt-vel és a belfagjaival, köztük a jelen per II. rendű alperesével szemben indított perben a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság a 2005. december 10-én hozott 10.P.20.579/2004/17. sorszámu, a nem fellebbezett részt érintően jogerős ítéletében, illetve a fellebbezett részt érintően a Debreceni Ítéletábra Pf.II.20.281/2006/3. sorszámu, 2006. június 9-én hozott jogerős ítéletében döntött. E perben a bíróságok állást foglaltak a 2001. október

18. és 2003. szeptember 27. között felszámolása alatt állt bt. által kötött kölcsönszerződés érvényességéről, az arra alapított kereseti követelés perbeli érvényesíthetőségéről is.

A bíróságok szervezetről és igazgatásáról szóló 1997. évi LXVI. törvény 7. §-a, jelenleg a 2011. évi CLXI. törvény 6. §-a alapján a bíróság határozata mindenkire kötelező. Ebből következően azt a bíróságok bármely későbbi döntésüknél kötelesek figyelembe venni. A jelen per bírósága a kölcsönszerződésen alapuló követelés tárgyában hozott jogerős ítéletet nem bírálhatta felül, nem állapíthatta meg sem a szerződés érvénytelenségét, sem attól eltérően a kölcsön összegét, sem a korábban folyt felszámolási eljárásra figyelemmel a követelés perbeli érvényesíthetőségét. Erre kizárólag abban a polgári peres eljárásban rendes, vagy rendkívüli jogorvoslat eredményeként kerülhetett sor. Ez annyit jelent, hogy a bíróság az érdemi döntésénél a korábbi jogerős bírósági ítéletet köteles volt figyelembe venni, kötötte az jelen perben eljáró bíróságokat, a felperes kölcsön jogcímen a bt-vel, és mögöttes felelőseként a II. rendű alperessel szembeni, végrehajtás alatt álló követelése a továbbiakban nem vitatható. Az ítéletábra a felperes fellebbezési ellenkérelme kapcsán megjegyzi, hogy ez nem azonos az általa hivatkozott, pergátló, perakadályt jelentő, a keresetlevél idézés kibocsátása nélküli elutasítását eredményező anyagi jogerőhatással. A személyi és tárgyi terjedelemben egyaránt korlátozott, ún. ítélt dolog a Pp. 229. §-ának (1) bekezdése alapján a határozat véglegességét kizárólag az eljárásban részt vett felek viszonylatában, a tényalap és a jogazonosság esetén jelenti, e felek egymás közti jogviszonyát rendezi tovább már nem vitatható módon.

A szerző alperesek marasztalásának előfeltételeként a felperes igényének a fennálltát és az összecszerúságát a kölcsön kötelezettjét és a mögöttes felelőseit marasztaló jogerős ítélet, mint végrehajtható okirat bizonyítja és az aktuális összegét a végrehajtó nyilatkozata igazolja. A jelen perben a bíróságnak a szerző alperesek marasztalásához a felperes követelésének az összecszerúságát erre figyelemmel kellett vizsgálnia.

A felperes pedig a perben alappal hivatkozott az alperesek által kötött adásvételi szerződések relatív, vele szembeni hatálytalanságára, mert a szerződések a szerződések megkötésének időpontjában fennállott és érvényesített igényének kielégítésére fedezetül szolgáltak volna, azok elvonása miatt az átruházó II. rendű alperessel szembeni követelésének teljesítése részben lehetetlenné vált.

Az elsőfokú bíróság a perben rendelkezésére állt bizonyítékok Pp. 206. § (1) bekezdése szerinti értékelésével helyesen állapította meg azt, hogy az e.-i xx57/6 és xx57/7 helyrajzi számú ingatlanok adásvétele tárgyában a II. rendű alperesnek az I. és III. rendű alperessel kötött 2005. június 2-i, valamint az I. és III. rendű alperesnek a IV. rendű alperessel kötött 2007. szeptember 24-i szerződése fedezetelvonó jellegűek, azok relatíve, a felperessel szemben hatálytalanok. Ennek megállapítása folytán az ingatlanokkal már nem rendelkező, közbülső szerzőként a felperessel szemben a vagyontárgy értékéig pénzben egyaránt helytállni tartozik a közvetlen szerző I., III., valamint a további jogszerző IV. rendű alperes, a támadott szerződéssel megszerzett vagyontárgy értékét egyetemlegesen tartoznak megfizetni.

Az sem vitatható, hogy a perbeli ingatlanok az átruházást megelőzően a II. rendű alperes vagyonaként a végrehajtási eljárásban a felperes követelésének kielégítése alapjául szolgáltak volna. A bt. és a II. rendű alperes elleni végrehajtás adatai szerint az a feltétel is teljesült, hogy a szerződésekkel a felperes igényének kielégítési alapját részben elvonták.

A szerző alperesek marasztalásához további konjunktív feltételként volt vizsgálandó a szerződéskötés időpontjában az ingyenesség és a szerzők személyében a rosszhiszeműség két, vagylagos feltétele.

Az I. és a III. rendű alperesnek a szerződés 2005. június 2-i megkötésének időpontjában fennálló, a 2007. szeptember 24-i adásvételnél a IV. rendű alperes anyagi jogi rosszhiszeműségét a Kúria megállapította. A hatályon kívül helyező végzése folytán megismételt eljárásban a bizonyítást az elsőfokú bíróságnak a Kúria útmutatása szerinti terjedelemben kellett kiegészíteni.

A felülvizsgálati eljárásban a Pp. 275. § (4) bekezdése alapján hozott, a jogerős határozatot egészben hatályon kívül helyező, és az ügyben eljárt elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasító végzésben a Kúria az (5) bekezdés alapján az új eljárás lefolytatására vonatkozóan kötelező utasításokat adott. A megismételt eljárásban az elsőfokú bíróság - és a fellebbezés folytán a másodfokú bíróság is - kötve van a Kúria határozatához abban a tekintetben is, hogy a bizonyítékok felülmérlegelésével eltérő tényállást állapított meg és abból eltérő jogkövetkeztetésre jutott. A megismételt eljárásban attól csak újabb bizonyíték felmerülése esetén térhetett volna el, ilyenre azonban az alperesek a fellebbezésükben maguk sem hivatkoztak. Ennek hiányában pedig az elsőfokú bíróság köteles volt teljes egészében eleget tenni nemcsak a Kúria által a bizonyítás felvételére, hanem az addig felmerült bizonyítékok értékelésére adott iránymutatásának is, azt nem mellőzhette, a döntése meghozatalánál Kúria által elfoglalt, határozatban kifejtett jogi állásponthez kötve volt.

Az ítéletábra a fent kifejtett indokai alapján jogszabálysértést nem állapított meg, az elsőfokú bíróság érdemben és indokaiban egyaránt helyes ítéletét, az érdemet érintően lényegében saját helyes indokai szerint, a Pp. 253. § (2) bekezdése és a 254. § (3) bekezdés második mondata alapján, helybenhagyta. Az ítéleti rendelkezést annyiban érintette, hogy a Pp. 253. § (3) bekezdés utolsó mondata alapján a fellebbezési kérelem és a fellebbezési ellenkérelem korlátaira tekintet nélkül eltérően határozott az illeték megfizetéséről. A tárgyi és személyi keresethalmazatra figyelemmel az egymással egységes pertársaságot alkotó I., II. és IV. rendű, illetve a II., III. és IV. rendű alperesek a pertársaságon belül a Pp. 82. § (1) bekezdése alapján egyetemlegesen, a két pertársaság pedig a Pp. 82. § (2) bekezdése alapján az érdekeltsége, a marasztalása 86-14 % arányában köteles a meg nem fizetett illeték megtérítésére.

Az alperesek fellebbezése nem vezetett eredményre. A fellebbezés illetékéről és a felperes fellebbezési költségéről az ítéletábra arra tekintettel határozott, hogy a fellebbezett érték az I., II. és IV. rendű alperesek által 30 500 000 forint, a II., III. és IV. rendű alperes által 5 100 000 forint. Ennek megfelelően a fentiek szerint kötelesek megfizetni a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján a másodfokú eljárásban is pernyertes felperes fellebbezési költségét és a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján és a 15. § (3) bekezdés szerint az Itv. 46. § (1) bekezdés értelmében legfeljebb 2 500 000 forint, az Itv. 59. § (1) bekezdése alapján meg nem fizetett fellebbezési illetéket. Az ítéletábra a felperes jogi képvisellel felmerült költségét a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdése alapján, a 4/A. § (1) bekezdés szerint az általános forgalmi adó felszámításával határozta meg.

D e b r e c e n, 2016. június 16.

Dr. Csiki Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Kocsis Ottilia s.k. előadó bíró, Dr. Veszprémy Zoltán s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

- kiadó -